

ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ПАРТНЕРСТВА В ЗДО ЯК УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ ДІТЕЙ РАНЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Голота Н. М., Карнаухова А. В.

1. Постановка проблеми

Особистісно-орієнтована взаємодія всіх учасників освітнього процесу є невід'ємною складовою системи вітчизняної системи освіти. Взаємна повага суб'єктів освітнього процесу, їх готовність не лише вислухати один одного, але й дослухатись, здатність вибудовувати взаємодію з дорослими та вихованцями на паритетних засадах заради інтересів дитини, – зростаючої особистості, яка потребує підтримки та уваги, – нагальна потреба сучасної дошкільної освіти. Освітній процес у сучасних закладах дошкільної освіти ґрунтується на філософії партнерської взаємодії, співробітництва, співтворчості, засадах особистісного спілкування, що передбачає конструктивну взаємодію, взаємну підтримку усіх учасників освітнього процесу.

Аналіз наукових досліджень в контексті означеної проблеми: О. Ковшар, М. Бадіци, К. Суятинової та інших дозволяє констатувати, що педагогічне партнерство трактується як доступний розподіл функцій, взаємне делегування та дотримання прав та обов'язків сторін педагогічної взаємодії. Найефективнішою формою педагогічної взаємодії, зазначають науковці, є освітня співпраця. Ми суголосні з думкою вищезазначених дослідників стосовно того, що тільки в суб'єкт-предметному діалозі взаємодія стає можливою, детермінуючи позитивні зміни особистості. Саме партнерська взаємодія створює більш сприятливі умови для формування особистості¹.

Поняття «партнерство» є досить складним соціальним феноменом, що характеризується інтерсуб'єктивною природою; зовні виглядає як особливий тип соціальної взаємодії та ґрунтується на принципах рівноправності автономних суб'єктів, їхнього взаємного визнання й взаємної відповідальності. В цьому контексті організація педагогічного партнерства стає надзвичайно важливою умовою забезпечення якості освіти дітей раннього й дошкільного віку й сприяє

¹ Kovshar O., Baditsa M., Suiatynova K. Implementation of the Technology: «Pedagogical Partnership of Pre-School and Primary Stages of Education». International Journal of Engineering and Advanced Technology (IJEAT). 2019. Vol. 9. № 1. P. 4556–4560. DOI: <http://doi: 10.35940/ijeat.A1805.109119>.

ефективній комунікації між усіма суб'єктами освітнього процесу в закладі дошкільної освіти. Така взаємодія забезпечує не лише якість освітнього процесу, але й психологічний комфорт для всіх учасників освітнього процесу. Однак, особливо важлива така взаємодія є для дітей, бо сприяє виникненню довіри до педагога, забезпечує можливість співтворчості з ним, створення «ситуацій успіху» для кожного вихованця.

2. Аналіз останніх досліджень і публікацій

Слід зазначити, що підґрунтям педагогіки партнерства були погляди й праці видатних педагогів ХХ століття Ш. Амонашвілі та В. Сухомлинського.

В. Сухомлинський підкреслював, що ефективного виконання завдань виховання та розвитку можливе лише тоді, коли заклад дошкільної освіти підтримує зв'язок з родиною і залучає її до своєї діяльності. Згодом ідеї педагогіки партнерства були розвинуті у наукових розвідках вітчизняних науковців С. Максименка, зокрема в контексті психологічних проблем модернізації освіти в Україні; О. Коханової (партнерство як фактор соціалізації особистості), І. Мельничук (психологічні особливості та етапи становлення партнерських взаємостосунків) та інших.

У контексті нашого дослідження представляють інтерес наукові напрацювання психологів Університету Небраска-Лінкольн, які в 2000-х роках висунули кілька принципів для партнерської взаємодії між освітніми закладами та батьками, включаючи напрямок спільної роботи батьків з метою стимулювання досягнень дітей².

Для розуміння сутності поняття «педагогіка партнерства» важливими є трактування цієї дефініції науковцями, а саме:

- система взаємин, які відбуваються у процесі певної спільної діяльності (І. Бех)³;
- організаційна форма спільної діяльності, що передбачає об'єднання осіб на відповідних умовах розподілу праці та активної участі в її реалізації (М. Левківський);
- спосіб взаємин, за яких зберігаються права кожної зі сторін, чітко узгоджені та злагоджені дії учасників спільної справи, що ґрунтуються на засадах взаємовигоди та рівноправності (Н. Бібік)⁴.

² Коханова, О. Психологія партнерської взаємодії в освіті: навчально-методичний посібник. Київ: ПП Щербатих О. 2011. 104 с.

³ Бех І. *Компонентна технологія сходження зростаючої особистості до духовних цінностей*. Початкова школа. № 1. С. 5–10.

⁴ Бібік Н. *Нова українська школа: порадник для вчителя*. Київ: Літера ЛТД. 2019. 208 с.

Наразі вихователь закладу дошкільної освіти є фасилітатором, співтворцем індивідуальної траєкторії розвитку кожного вихованця у процесі пізнання навколишнього, створення власної картини світу.

Педагогіка партнерства покладена в основу Концепції Нової української школи, що передбачає якісно новий рівень побудови взаємовідносин між педагогами, дітьми, їхніми батьками та громадськістю.

Дитина дошкільного віку дуже відкрита до пізнання оточуючого: радіє «відкриттю» особливостей та властивостей об'єктів та явищ навколишнього світу, поступово усвідомлює своє місце в ньому. Вихователь стає для неї дуже важливою людиною: дитина прагне спілкуватися з ним, ділитися своїми емоціями, взаємодіяти, почути відгук на свої вчинки. На відміну від досить авторитарної педагогіки минулого, сучасна дошкільна освіта вирізняється відкритістю, прагненням до встановлення суб'єкт-суб'єктних взаємин між усіма учасниками освітнього процесу. Педагогам задля комфортного перебування кожного вихованця в закладі дошкільної освіти, забезпечення якості освіти важливо встановити партнерську взаємодію з кожною родиною, створити атмосферу взаємопідтримки та спільності інтересів щодо духовного розвитку дітей, захисту їхніх прав, соціалізації. Саме партнерство на сьогодні є типом конструктивної взаємодії, що передбачає не лише досягнення визначеної мети при рівності у правах та обов'язках усіх суб'єктів освітнього процесу, але й задоволення їх потреб, координацію їх зусиль заради пріоритету інтересів дитини. При цьому на кожного учасника покладається відповідальність за результат партнерської взаємодії. І саме в цьому аспекті, як показує практика дошкільної освіти, виникають найбільші складнощі. Мова йде про те, що, нажаль, багато вітчизняних педагогів не усвідомили важливість суб'єкт-суб'єктної взаємодії в освітньому процесі й не готові вибудовувати партнерську взаємодію з усіма його учасниками. Це, насамперед, стосується дитини, заради інтересів якої згуртовуються зусилля всіх інших учасників освітнього процесу. Водночас не всі дорослі (як вихователі, так і батьки) вбачають у дитині суб'єкта взаємодії, учасника освітнього процесу. Діють стереотипи: дитина дошкільного (а особливо – раннього віку), маленька. Вона із задоволенням та захопленням наслідує дорослих, багато чого не знає й не усвідомлює через відсутність життєвого досвіду й через вік. Як при цьому вона може бути суб'єктом освітнього процесу? А якщо їй не захочеться відгукуватися на взаємодію, співпрацю з дорослим? Тут педагогу слід послуговуватися тим, що психологічну основу педагогіки партнерства складають суб'єкт-суб'єктні стосунки – співпраця двох суб'єктів. Цей тип взаємин є для сучасної організації освітнього процесу оптимальним, бо, з одного боку, він зберігає за педагогом функцію управління процесом освітньої взаємодії, а з

іншого – забезпечує дитині можливість діяти самостійно, виявити та реалізувати свої потреби, прагнення. Саме партнерство в освітньому процесі закладу дошкільної освіти забезпечить дитині можливість вільно висловлювати свої думки, виявляти активність у пізнанні навколишнього світу, ініціативу; відчувати повагу до себе навчатися поважати інших.

Слід зауважити, що певна частина вихователів трактують паритетність у взаєминах з вихованцями як загравання з ними, як можливість для дітей ігнорувати справедливі вимоги вихователя, його професійний та життєвий досвід тощо. Тим важливіше для педагогів усвідомити, що філософія педагогічного партнерства ні в якому випадку не нівелює здобутків професійного розвитку, життєвого досвіду вихователя, але, натомість, ґрунтується на безумовній повазі, сприйнятті кожного суб'єкта освітньої взаємодії.

Щодо організації педагогічного партнерства з батьками. Саме педагогічне партнерство має бути в основі педагогізації, виховання батьків. Зарубіжними науковцями, зокрема В. Бойерле, Ц. Людтке, Р. Мюллер, Х. Штольц та іншими термін «виховання батьків» трактувався як: цілеспрямована діяльність педагогів з батьками, тобто, власне надання батькам порад, консультацій з соціально-педагогічних питань; компетентність дорослих у галузі педагогічних проблем, допомога батькам у виконанні ними батьківських функцій – функцій вихователів власних дітей. Під цим терміном розглядають цілеспрямовану допомогу дорослим у вигляді освітнього процесу, спрямовану на підвищення самостійності та виваженості рішень батьків у конкретних виховних ситуаціях. Надзвичайно важливою умовою повноцінного становлення особистості дитини дошкільного віку є забезпечення єдності вимог до її виховання та розвитку в умовах сімейного та суспільного виховання.

Таким чином, педагогічна взаємодія з сім'ями вихованців є необхідною умовою повноцінного становлення зростаючої особистості та є джерелом збагачення педагогічних знань батьків. Знову ж, слід зауважити, що, як свідчить практика дошкільної освіти, значна частина батьків не відчують потреби до налагодження партнерської взаємодії з вихователями власних дітей: переважна частина розглядає таку взаємодію як втручання у виховання дитини в умовах сім'ї; інші батьки не готові поділитися з педагогами з проблемами, що виникають у них стосовно виховання дітей. Умовами партнерської взаємодії при цьому має виступати довіра, бажання почути іншу точку зору й розглянути її, чи, зрештою, її прийняти, готовність на продовження такої взаємодії, як корисної, важливої.

В цьому аспекті видається особливо важливим налагодження педагогічного партнерства між суб'єктами освітнього процесу в групах раннього віку, а саме: між малятами, педагогом та батьками

вихованців. Раннє дитинство є визначальним для розвитку людини на всіх етапах її життя. При цьому слід враховувати наступне: діти раннього віку здатні усвідомлювати нові соціальні ролі та виявляти інтерес, приязне ставлення до інших (однолітків, дорослих), бажання взаємодіяти з ними. Батьки дітей раннього віку здебільшого усвідомлюють свою відповідальність у вихованні та розвитку власної дитини, водночас відчують, що їм бракує знань в цьому аспекті. Тому вони орієнтовані на співпрацю, на партнерство із закладом дошкільної освіти щодо забезпечення повноцінного забезпечення розвитку та якості освіти власних дітей.

Важливим аспектом партнерства між закладом дошкільної освіти та сім'ями вихованців є паритетність у взаємодії. При цьому важливим є механізм узгодження різних позицій, наявність домовленостей (правил взаємодії), дотримання етичних норм. Так, багато педагогів та батьків вважають оптимальним колегіальне так зване партисипативне) управління закладом дошкільної освіти: як у вальдорфських садках та школах – керівника закладу, по суті, немає, функції управління закладом освіти забезпечує педагогічний колектив разом з представниками батьківської громадськості. Разом з тим слід пам'ятати, що такий тип взаємодії передбачає організаційну форму спільної діяльності, що передбачає об'єднання всіх учасників на відповідних умовах розподілу праці та активної участі в її реалізації. Іншими словами, мова йде про узгодження думок, уміння виробляти спільні стратегії, висловлювати свою думку й чути іншого, здатність приймати точку зору співбесідника заради успіху діяльності закладу, ефективності розвитку освітнього процесу, підтримувати зусилля всіх суб'єктів освітнього процесу, що ґрунтуються на засадах взаємовигоди та рівноправності.

В цьому аспекті усім дорослим слід усвідомлювати, що педагогічне партнерство родини вихованців та закладу дошкільної освіти полягає, насамперед, в узгодженні та реалізації інтересів сім'ї та педагогічного колективу закладу дошкільної освіти щодо забезпечення всіх умов для розвитку та комфорту дитини за умови прагнення досягнути консенсусу, компромісів з найважливіших питань виховання й розвитку зростаючої особистості. Для цього необхідне створення емоційного середовища, що сприяє спілкуванню, вільному виявленню думок між усіма учасниками освітнього процесу, сприйняття і педагогів, і батьків як суб'єктів зі своїми інтересами, потребами, позицією.

Більшість дорослих: і вихователів, і батьків, прагнуть до демократичної взаємодії та урахування інтересів сторін освітнього процесу, паритетності взаємин, що, зрештою й визначає партнерство у взаємодії між закладом дошкільної освіти та сім'єю.

Згідно засад педагогіки партнерства, педагог має бути другом, а родина – залучена до побудови освітньої траєкторії дитини. О. Кононко зазначає, що головними критеріями оцінки ефективності

дошкільної освіти є показники особистісного зростання дитини: чим адекватніше, ефективніше та різноманітніше розв'язує дитина доступні вікові навчальні та життєві проблеми, тим вища оцінка роботи закладу дошкільної освіти.

На основі досліджень останніх років, слід відмітити наукові розвідки Л. Козак, яка трактує якість дошкільної освіти як цілісну характеристику системи першої ланки освіти в контексті відповідності потребам зростаючої особистості, сім'ї як споживачів соціальних послуг і держави як соціального замовника. Якість дошкільної освіти характеризується сукупністю властивостей та мірою корисності, які зумовлюють її здатність повно задовольняти особисті та суспільні потреби. Дослідниця відмічає, що ознакою якості дошкільної освіти є якість її змісту. Таким чином, колектив кожного закладу має спрямувати свої зусилля не лише на надання дітям знань, створення умов для оволодіння уміньми та навичками, а й на їх розвиток⁵.

Як відзначає Т. Піроженко, для соціального планування участі батьків у розв'язанні актуальних питань дошкільної освіти, мають бути запропоновані значні можливості для впровадження змін в життя дітей та їхніх сімей, які відповідали б сучасній ситуації у світі, потребам сім'ї у сфері освіти з урахуванням стану здоров'я дитини та соціально-економічних змін, увагою до проблем розвитку дітей, що зростають в сільській місцевості⁶. Це, безперечно, сприятиме підвищенню якості дошкільної освіти.

3. Опис результатів дослідження

Ми розглядаємо необхідність організації цілеспрямованої та систематичної партнерської взаємодії з батьками, використовуючи сучасні форми освітньої взаємодії, які викликають великий інтерес та забезпечують активну участь кожного учасника освітнього процесу у вихованні дітей раннього та дошкільного віку, створюючи спільну команду однодумців. На семінарських та практичних заняттях з курсу «Педагогічне партнерство з різним соціальними інституціями» для магістрантів спеціальності 012 «Дошкільна освіта» майбутні педагоги вчаться проектувати взаємодію між закладом дошкільної освіти та батьками на основі партнерських взаємин як найкращий шлях вирішення завдань виховання та розвитку дітей раннього та дошкільного віку. Вони передбачають:

⁵ Козак Л., Швидка І., Якість дошкільної освіти на сучасному етапі. Освітологічний дискурс, 2018, № 3–4 (22–23), С. 22. <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2018.3-4.4319>.

⁶ Піроженко Т.О. *Якість дошкільної освіти: сучасна ситуація та погляд у перспективі*. Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Харків : КЦ ФОР Іванової М.А., 2018. Т. IV. Психологія розвитку дошкільника. Випуск 14. 356 с.

- повагу до особистості;
- доброзичливість і позитивне ставлення;
- довіру у стосунках;
- діалог-взаємодію;
- взаємоповагу;
- розподілене лідерство (право вибору, відповідальність);
- дотримання принципів соціального партнерства.

Студенти вирішують на заняттях конкретні педагогічні завдання та ситуації, моделюють необхідні умови для реалізації партнерської взаємодії, використовують та проєктують педагогічні технології у партнерській взаємодії з батьками, педагогами, різними соціальними інституціями. Після лекційних, семінарських занять ми проводимо практичні заняття, основною метою яких є:

- з'ясувати рівень оволодіння студентами практичними вміннями визначати принципи та стратегію педагогічного партнерства;
- взаємодія закладу дошкільної освіти з різними групами батьків;
- особливості використання моделей виховного процесу для батьків, враховуючи потреби сімей;
- застосовувати технології педагогічного партнерства на практиці у закладі дошкільної освіти;
- аналізувати різні варіанти спілкування сім'ї з вихователем, адміністрацією закладу дошкільної освіти, визначати їх ефективність.

Цінними здобутками є залучення до педагогічного партнерства усіх учасників освітнього процесу: дітей, батьків, вихователів⁷.

Зокрема, аналізуючи різні проблемні ситуації, які можуть виникнути у взаємодії між вихователями та вихованцями, між педагогами та батьками, між адміністрацією закладу, педагогами та батьками, нам було важливо досягнути усвідомлення майбутніми вихователями важливості врахування сильних сторін сімейного виховання в освітньому процесі закладу дошкільної освіти, необхідності створення довіри між усіма учасниками освітнього процесу, необхідності створення для кожного учасника освітньої взаємодії ситуації успіху; допомоги батькам у отриманні необхідних знань, про розвиток і виховання власних дітей (особливості спілкування дитини з однолітками, спільні з дорослим заняття, ігри, організація сімейного дозвілля і т. п.), вміло використовувати взаємодію родин вихованців і взаємовпливи сімейного виховання. Для нас важливим є, щоб магістранти дійшли висновку: партнерська

⁷ Карнаухова А. В. Сутність, структура та зміст підготовки до формування професійної компетентності майбутніх вихователів (на матеріалі змістового модулю «Педагогічне партнерство») Науковий журнал «Молодий вчений». Педагогічні та психологічні науки. 2020. (2(78)). С. 6–11. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-2-78-88>.

взаємодія між усіма учасниками освітньої взаємодії дозволяє унеможливити, або хоча б зменшити ризик виникнення проблемних та конфліктних ситуацій, непорозумінь. Таким чином, дорослі учасники педагогічної взаємодії мають усвідомити, що, навіть у випадку виникнення суперечностей, їх завжди можна розв'язати конструктивно, в процесі обговорення, знайшовши оптимальне вирішення проблемної ситуації, або зупинившись на компромісному рішенні, яке задовольнить усі сторони. Слід зазначити, що така модель взаємодії дорослих неодмінно стане орієнтиром для дітей: вихованці поступово усвідомлять, що повага один до одного, толерантність, врахування думки іншого, можливість чітко обґрунтувати власну точку зору мають стати вирішальними при вирішенні спірних питань.

Партнерські взаємини між адміністрацією, вихователями та батьками дають можливість оперативно реагувати на актуальні виклики та проблеми виховання дітей раннього та дошкільного віку, а саме відстежувати зміни у поведінці дитини, краще розуміти її вподобання, спільно вибудовувати траєкторію розвитку кожного малюка.

Рівень партнерських взаємин з батьками та їх очікування від взаємодії з педагогами, закладом дошкільної освіти загалом можуть бути виявлені та оптимізовані за допомогою різноманітних методів та форм роботи, таких як: анкетування, опитування, спільне складання планів освітньої взаємодії, відвідування сімей вихованців вдома та проведення загальних батьківських зборів. Також до цих традиційних форм роботи можна застосовувати сучасний підхід, що надає батькам більшу свободу у вирішенні завдань виховання. Досвід свідчить, що для виявлення потреб батьків, їх проблем і труднощів у вихованні дітей корисними є бесіди та консультації (колективні та індивідуальні), тематику яких батьки вибирають самостійно з переліку питань, що охоплюють програму розвитку закладу дошкільної освіти, а також питання щодо поведінкових проявів дітей тощо. Досвід практики дошкільної освіти дозволяє зазначити, що партнерська взаємодія між закладом дошкільної освіти та родинами вихованців має враховувати налагоджену комунікацію, що дозволяє оперативно відгукуватися на будь-які зміни та проблеми (створення чатів чи груп у соціальних мережах та месенджерах, проведення відеобесід).

Наприклад, батьки надсилають свої пропозиції через закриту групу у соціальних мережах або на сайт закладу дошкільної освіти. На сайті закладу дошкільної освіти є сторінка вікової групи, а також додаткова інформація щодо розвитку дітей раннього або дошкільного віку. Для зручності, додаткова інформація кодується за допомогою QR-коду на інформаційному стенді вікової групи. Цей код є досить ефективним, оскільки багато сучасних батьків не хочуть довго затримуватись біля інформаційних стендів, вважаючи, що вже мають достатньо знань з

питань виховання дітей раннього або дошкільного віку. Однак, майже всі молоді батьки мають смартфони з програмами для зчитування інформації. Щодо найважливіших питань, батьки можуть повідомити їх через «Скриньку довіри», яка розміщена поряд з інформаційним стендом закладу дошкільної освіти. Використовуючи «Куточок для батьків», який знаходиться в кожній віковій групі, можна надати QR-коди для отримання актуальної інформації щодо розвитку та виховання дітей раннього або дошкільного віку. Електронне консультування та телефонний зв'язок стали ефективними формами педагогічного партнерства з батьками, особливо під час війни. Під час проходження виробничої практики в закладі дошкільної освіти зі студентами четвертого курсу спеціальності 012 «Дошкільна освіта» ми спостерігали повну відкритість та щирість батьків за умов організації партнерської взаємодії, а також їх бажання дізнатись більше про своїх дітей. В цьому випадку ми спостерігали, наскільки батькам важливо врахування їх потреб щодо наданні знань у розвитку та вихованні власної дитини, можливостей самої дитини в освітньому процесі закладу дошкільної освіти задля забезпечення її комфортного перебування у групі однолітків, взаємодії з педагогами. Міні-конференції, які проводилися в змішаному форматі (онлайн та офлайн) також були корисними. Завдяки цим ініціативам, навіть раніше пасивні батьки вихованців стали активніше співпрацювати із закладом дошкільної освіти. Щодо покращення партнерської взаємодії під час бесід між вихователями та батьками, ми рекомендували використовувати «Техніку приєднання», «Техніку Я -повідомлення» або спілкування однією мовою. При обговоренні виховання і навчання дітей раннього та дошкільного віку, слід враховувати освіту співрозмовника і статус його сім'ї, щоб ефективно вибудовувати стратегію партнерської взаємодії. Техніка «Я – повідомлення» є ефективним інструментом при виникненні конфліктної ситуації між вихователями та батьками, коли необхідно досягти конструктивного вирішення проблеми. Використання цієї форми передачі негативної інформації є менш опірною і демонструє бажання усіх сторін знайти конструктивний шлях вирішення конфлікту. Наші студенти отримали навички використання цих технік під час семінарів-практикумів. Важливо залучати батьків до процесу виховання і розвитку дітей, щоб вони стали активними учасниками, а не просто пасивними слухачами. Загалом, педагогічний практикум – це спосіб розвитку педагогічного мислення у батьків, під час якого можна ознайомитися з найбільш ефективними стратегіями розв'язання повсякденних педагогічних ситуацій. Наприклад, учасники мають змодельовати конфліктну ситуацію (яка може відбутися у реальному житті) та знайти способи її вирішення. Водночас кожен учасник має висловити не лише власне бачення суті проблеми та запропонувати власний спосіб її вирішення,

але й вислухати й проаналізувати варіанти рішення ситуації інших суб'єктів взаємодії та обрати найбільш оптимальний.

Ефективним способом взаємодії з батьками є проведення індивідуальних зустрічей, в яких беруть участь вихователі групи та фахівці, такі як психолог, педіатр, невропатолог, реабілітолог і логопед. Така потреба виникає у закладі дошкільної освіти через війну, де діти з різними проблемами отримують підтримку. Під час таких зустрічей фахівці не лише висловлюють свої думки, але й уважно слухають батьків, виявляють зацікавленість та доброзичливість. В цей час батьки більш охоче і відверто розповідають про труднощі, що можуть виникати в сім'ї, про свої занепокоєння, пов'язані з поведінкою дитини, а також діляться успіхами своїх дітей. Наприклад, це можуть бути діти з особливими здібностями в малюванні, музиці або обдаровані діти. Під час таких групових консультацій вивчаємо проблемні питання, робимо узагальнення і доводимо їх до відома батьків. Слід зауважити, що більшість проблемних питань, які виникають під час цих консультацій, стосуються розвитку мовлення дітей, як активного, так і зв'язного.

Досить цікавими, корисними формами взаємодії адміністрації закладу дошкільної освіти, педагогів, батьків, дітей є участь у спільних проектах (наприклад, «Я і моя родина», «Наші улюбленці», «Зелені друзі» та інше), підготовка до організації свят; допомога батьків в оформленні закладу дошкільної освіти (створення разом з вихователем дидактичним посібників тощо) участь (онлайн чи офлайн) у майстер-класах (у яких, здебільшого, провідну роль відіграють батьки або інші члени родини вихованців). Також слід віддати належне неформальному спілкуванню: наприклад, спільному святкуванню визначних подій та свят (та підготовці до них), які мають важливе значення для країни, міста, життя дітей та ЗДО.

ВИСНОВКИ

Таким чином, встановлено, що на організацію педагогічного партнерства в закладі дошкільної освіти впливають:

- інформатизація освітнього середовища;
- інтерактивна навчальна взаємодія, що ґрунтується на узгодженості суб'єктної діяльності всіх учасників освітнього процесу;
- реалізація педагогічного діалогу як домінуючої форми навчального спілкування, що характеризується відкритістю, де учасники взаємодії виступають у ролі активних суб'єктів;
- створення психологічно комфортної атмосфери, довіри, розвиток пізнавальної активності за допомогою ситуацій успіху;
- розподіленого лідерства між учасниками освітнього процесу.

Перспективу подальшого дослідження вбачаємо в розробці моделі педагогічного партнерства в закладі дошкільної освіти як умови забезпечення якості освіти дітей раннього та дошкільного віку.

АНОТАЦІЯ

В статті розкривається значення педагогічного партнерства у взаємодії з дітьми раннього та дошкільного віку, а також з їх батьками в освітньому процесі закладу дошкільної освіти. Педагогічне партнерство – напрям педагогіки, що включає собою систему методів і прийомів виховання і навчання на засадах гуманізму та творчого підходу до розвитку особистості. В основу педагогіки партнерства закладено: спілкування, взаємодію та співпраця між педагогом (вихователем), дітьми і батьками. Діти, батьки та педагоги (вихователі), об'єднані спільними цілями та прагненнями, є добровільними й зацікавленими спільниками, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат. Педагог має бути другом, а сім'я – залучена до побудови освітньої траєкторії дитини, враховуючи конкретні особливості та освітні потреби кожного вихованця. Педагогіка партнерства визначає істинно демократичний спосіб співпраці педагога і дитини раннього та дошкільного віку, який не відкидає різниці в їхньому життєвому досвіді, знаннях, але передбачає безумовну рівність у праві на повагу, довіру, доброзичливе ставлення і взаємну вимогливість. Сучасне виховання та розвиток дітей раннього та дошкільного віку вимагає нової педагогічної етики, визначальною рисою якої є взаєморозуміння, взаємоповага та творче співробітництво педагога (вихователя) та дітей. Ця етика утверджує не рольове, а особистісне спілкування (підтримка, співпереживання, утвердження людської гідності, довіра); зумовлює використання особистісного діалогу як домінуючої форми розвивального спілкування, спонукання до обміну думок, вражень, моделювання життєвих ситуацій; включає спеціально сконструйовані ситуації вибору, авансування успіху, самоаналізу, самооцінки, самопізнання. Принципово важливою є орієнтація партнерської діяльності педагога (вихователя) та дітей на розвиток творчості – творчої активності, творчого мислення, здібностей до адекватної діяльності в нових умовах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Kovshar O., Baditsa M., Suiatynova K. Implementation of the Technology: «Pedagogical Partnership of Pre-School and Primary Stages of Education». International Journal of Engineering and Advanced Technology (IJEAT). 2019. Vol. 9. № 1. P. 4556–4560. DOI: <http://doi:10.35940/ijeat.A1805.109119>.

2. Коханова, О. Психологія партнерської взаємодії в освіті: навчально-методичний посібник. Київ: ПП Щербатих О. 2011. 104 с.
3. Бех І. *Компонентна технологія сходження зростаючої особистості до духовних цінностей*. Початкова школа. № 1. С. 5–10.
4. Бібік Н. Нова українська школа: поради для вчителя. Київ: Літера ЛТД, 2019. 208 с.
5. Козак Л., Швидка І., Якість дошкільної освіти на сучасному етапі. Освітологічний дискурс, 2018, № 3–4 (22–23), С. 22. <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2018.3-4.4319>.
6. Піроженко Т.О. *Якість дошкільної освіти: сучасна ситуація та погляд у перспективу*. Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Харків : КЦ ФОП Іванової М.А., 2018. Т. IV. Психологія розвитку дошкільника. Випуск 14. 356 с.
7. Карнаухова А. В. *Сутність, структура та зміст підготовки до формування професійної компетентності майбутніх вихователів (на матеріалі змістового модулю «Педагогічне партнерство»)* Науковий журнал «Молодий вчений». Педагогічні та психологічні науки. 2020. (2(78)). С. 6–11. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-2-78-88>.
8. Голота Н. М., Карнаухова А. В. *Формування готовності майбутніх педагогів до організації партнерської взаємодії між учасниками освітнього процесу*. Неперервна професійна освіта: теорія і практика. 2020. (2 (63)). С. 35-41. <https://DOI: 10.28925/1609-8595>.

Information about the authors:

Golota Nataliya Mykolaivna,

Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Department of Preschool Education,
Faculty of Pedagogical Education,
Borys Grinchenko Kyiv University
Boulevard I. Shamo, 18/2, Kyiv, 02154, Ukraine

Karnaukhova Antonina Valeryivna,

Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Department of Preschool Education,
Faculty of Pedagogical Education,
Borys Grinchenko Kyiv University
Boulevard I. Shamo, 18/2, Kyiv, 02154, Ukraine